

Unitat 4

Els símbols a la Bíblia

La Bíblia és el conjunt dels llibres de l'Antic i el Nou Testament. En essència forma part de la comunicació literària de l'experiència religiosa d'un poble: Israel. El llenguatge bíblic té una dimensió transcendent...

1. La Bíblia i el món bíblic.

La paraula Bíblia és grega i vol dir els llibres. És un terme ben triat, ja que la Bíblia, pròpiament, és una biblioteca de 73 llibres redactats en èpoques diferents, gairebé al llarg de 1.000 anys, i en estils o formes literàries diferents.

La Bíblia és el llibre sagrat per als jueus i cristians. Consideren que és un llibre inspirat per Déu i per això l'anomenen Sagrades Escriptures.

Aquests llibres s'agrupen en dos grans conjunts: L'Antic Testament (46 llibres) i el Nou Testament (27 llibres). Testament no vol pas dir aquí les darreres voluntats que deixa escrites una persona abans de morir, sinó que és una adaptació de la paraula llatina testamentum, que vol dir Aliança. L'Antic Testament tracta de l'aliança que Déu va establir amb el poble d'Israel, per mitjà de Moisès. I el Nou Testament és la nova aliança amb Jesucrist.

L'Antic Testament el tenim en comú jueus i cristians. Amb la petita diferència que els jueus i els cristians protestants només reconeixen els llibres escrits en llengua hebrea, mentre que els catòlics, seguint els primers cristians, n'hi afegixen 6 més, escrits en llengua grega. Els catòlics els anomenen "Deuterocanònics".

Quan obrim la Bíblia veiem que es tracta d'un recull divers de textos. Hi ha històries antigues, guerres, càntics, poemes...

La Bíblia no és un llibre de ciències que es proposi donar respostes o explicar qüestions científiques. Ni tampoc és un llibre d'història, de la manera tal com l'entendem nosaltres. Quan el poble recorda el seu passat, no ho fa per reconstruir totes les dades o fets, sinó per explicar la seva experiència de Déu.

2. *La Comunicació literària de l' experiència religiosa d'un poble.*

Per als jueus i cristians, Déu s'ha revelat a les persones. En el llenguatge corrent anomenem revelar l'operació química per la qual una emulsió fotogràfica impressionada per la llum manifesta una imatge que era invisible. També diem que el gest d'una persona "m'ha revelat qui era". Per als cristians, Déu es manifesta, ens parla.

Déu es revela a través de la naturalesa, a través de la història, a través de la paraula. Per als cristians, la Bíblia fou escrita per diverses persones inspirades per Déu: la majoria són anònims.

3. *Elements per entendre la Bíblia.*

3.1. *La llengua*

Quan obrim una Bíblia i la llegim en català, cal que pensem que ha estat necessari un esforç per traduir-la de la llengua original. Tota traducció vol dir interpretar un text i explicar-lo en una altra llengua, ja que tota llengua té al darrere una mentalitat, una forma de raonar, una concepció de la vida i de les persones. Traduir la Bíblia vol dir no sols traduir paraules, sinó també interpretar una mentalitat.

L'AT va ser escrit en hebreu i en arameu. El NT fou escrit en grec Koiné (algun llibre de l'AT està escrit en grec). Al llarg de l'edat mitjana es va traduir la Bíblia al llatí. Aquesta versió s'anomena vulgata.

L'any 384, el papa Damas va manar al seu secretari Jeroni, que revisés els textos sagrats i els traduís al llatí. Sant Jeroni va fer una versió uniformada de tots els que circulaven en aquell temps. Es coneix amb el nom de Vulgata, que vol dir versió comuna. L'església la va considerar exempta d'errades i la va adoptar com oficial en el Concili de Trento.

A Sant Jeroni sempre se'l representa amb una calavera i una espelma, lleons al costat, un llibre, robes d'ermità. És el patró dels traductors i dels bibliòfils.

Una altra traducció famosa fou la primera Bíblia castellana. El 1252, sota el regnat d'Alfons X el savi, es realitza la primera traducció de la Bíblia al castellà.

3.2. La *distància* en el *temps*

Llegir o escoltar un text de l'AT llunyà en el temps i testimoni d'una altra cultura, crea molt sovint uns interrogants: Com jo, una persona del segle XX hi puc descobrir la paraula de Déu en un text escrit fa milers d'anys? Com un escrit dirigit a unes persones d'un món rural pot dir-me quelcom de nou a mi, que visc en un món tecnificat i urbà?

Aquestes dificultats hi són, però són salvables. Els homes, els d'abans i els d'ara els del món oriental i els del món occidental, tenim en comú el que és més fonamental: la nostra humanitat. Les narracions bíbliques ens poden parlar avui perquè parlen de les persones, de la felicitat, dels problemes profunds, del dolor i de Déu.

3.3. La *mentalitat oriental*

La majoria d'escriptors de la Bíblia foren persones orientals. S'interessaven més pel significat dels fets que per l'exactitud de la descripció. Explicar un fet històric, per a ells, era centrar-se en aquells aspectes que toquen el cor i el sentit vital de l'home. Com a conseqüència, se subratllen uns fets més que altres, s'amplifiquen, s'exageren, s'interpreten...

4. L'Antic Testament.

Pau, en la segona carta als Corintis parla de l'AT per referir-se al conjunt de llibres que formaven els escrits sagrats del poble de Déu: la Bíblia d'Israel (3 Co 3,1-1). Els diversos escrits de l'AT han nascut en un escenari geogràfic molt concret, i en un temps històric determinat que es perllonga al llarg de gairebé mil anys.

4.1. El *Pentateuc*.

Són el conjunt dels 5 primers llibres de la Bíblia. Pentateuc vol dir obra en cinc volums. Els jueus l'anomenen Torà. El primer llibre és el Gènesi i tracta dels orígens de la humanitat i del poble d'Israel. El personatge principal és Abraham, de qui descendeix el poble jueu.

El segon llibre de la Bíblia és l'Èxode Tracta de la sortida dels israelites d'Egipte sota el guiatge de Moisès. El Levític i Nombres són llibres que tracten de les normes i lleis que es regeix el poble, la regulació del culte... El Deuteronomi tracta de la reformulació de la Llei del Sinaí.

4.2. Els llibres històrics.

Segons la tradició jueva, són els llibres que van des de Josué fins a Macabeus. Els llibres històrics volen explicar de manera completa i coherent, una part de la història del poble d'Israel al llarg de sis segles. Des de l'arribada dels israelites a Canaan, després del desert (segle XIII aC) fins poc després de la destrucció de Jerusalem per Nabucodonosor l'any 587 aC.

La composició d'aquests llibres cal situar-la al voltant del temps de l'exili (587-538 aC). L'autor escriu en una situació difícil per al poble i per tant; cal mantenir la identitat. Fa insistència en la fidelitat a l'aliança.

4.3. Els llibres sapiencials i poètics.

Molt sovint, els profetes i els savis utilitzen la poesia per expressar-se. A la Bíblia hi ha tres llibres de poesia lírica: Salmes, Càntics i lamentacions.

Els llibres sapiencials comuniquen experiències de la vida, donen consells. Exposen, per mitjà de sentències breus, proverbis o discursos, una manera d'entendre el present. Alguns d'aquests llibres traspuen optimisme, altres manifesten sorpresa i inquietud en examinar les contradiccions i dilemes de l'existència.

4.4. Els profetes.

Els profetes foren homes als quals la història sagrada considera inspirats per Déu i que, amb les seves exhortacions, amenaces i promeses varen treballar durant sis segles per conservar la fe al poble d'Israel. Van anunciar algunes de les circumstàncies en què es produiria el gran esdeveniment esperat pels hebreus, l'adveniment del Messies i els signes amb què se'l podria reconèixer.

El profetisme fou fonamental per a la seva religió, la seva organització política i la seva estructura. La peculiaritat dels profetes d'Israel els ve pel fet que el Senyor comunica la seva paraula. En la història podem veure les petjades de Déu. Els profetes denuncien les injustícies socials.

5. *El Nou Testament.*

Aquest apartat té menys llibres que el primer, però en canvi són els llibres més importants per al cristianisme. Tracten de la vida, la mort i la resurrecció de Jesús i del naixement de l'Església.

5.1. *Els evangelis*

Evangelí en el grec popular, significava Bona notícia. Els cristians van fer servir el terme per designar la bona notícia que era el Regne anunciat per Jesús i proclamat pels seus deixebles. Els seus autors s'anomenen evangelistes. Són Mateu, Marc, Lluc i Joan.

5.2. *Els fets dels apòstols*

Tracta del que van fer els apòstols després de la resurrecció de Jesús. Els principals protagonistes són Sant Pere i Sant Pau.

5.3. *Les cartes o epístoles*

Són el fruit de la relació entre l'apòstol Pau i les primeres comunitats cristianes.

5.4. *L'apocalipsi*

Apocalipsi significa revelació, treure un vel. El llibre afirma que les revelacions que fa són inspirades per Déu. S'adreça a cristians perseguits per encoratjar-los amb l'esperança del triomf del bé sobre el mal.